

بسط سناریوهای ارتقاء اثربخشی کارکردهای گزارشگری پایدار در چشم‌اندازهای بازار سرمایه: ارزیابی تعقل‌گرایی مبتنی بر خرد در تصمیم‌گیری

پری ممبئی^۱
ولی خدادادی*^۲
علی محمودی^۳
علیرضا جرجزاده^۴
احمد کعب عمیر^۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۰۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۴

چکیده

هدف این مطالعه، ترسیم سناریوهای ارتقاء اثربخشی کارکردهای گزارشگری پایدار جهت ارزیابی تعقل‌گرایی مبتنی بر خرد مدیران شرکت‌های بازار سرمایه می‌باشد. این مطالعه به لحاظ روش شناسی اکتشافی/کاربردی می‌باشد و برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از ماهیت ترکیبی بهره برده شده است. در این تحلیل ابتدا در بخش کیفی از طریق تحلیل تماتیک نسبت به شناسایی کارکردهای گزارشگری پایدار اقدام شد و سپس از طریق مجموعه فرآیندهای تحلیل ماتریسی و سناریوپردازی، مطلوب‌ترین سناریوی کارکرد گزارشگری پایدار تعیین شد. در این مطالعه مشارکت‌کنندگان بخش کیفی خبرگان دانش حسابداری بودند و در بخش کمی نیز، مدیران شرکت‌های بازار سرمایه، که دارای تجربه و دانش لازم در خصوص کارکرد گزارشگری پایدار بودند، مشارکت داشتند. نتایج مطالعه در بخش کیفی از تعیین ۵ مضمون فراگیر، پس از ارزیابی انتقادی ۱۴ پژوهش تأیید شده حکایت دارد که پس از انجام ماتریس پیوندی و تحلیل میک‌مک مشخص شد، دو بعد نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار مؤثرترین کارکردهای گزارشگری پایدار برای تعیین سناریوهای آینده‌نگرانه در بستر بازار سرمایه تلقی می‌شوند. همچنین نتایج پژوهش در بخش کمی نیز نشان داد، تحت تأثیر خردمندی بر مبنای تأمل به عنوان مبنای تصمیم‌گیری مدیران، مطلوب‌ترین چشم‌انداز کارکردهای گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار سرمایه، سناریو ماتریس براکتی با عبارت توضیحی کارکرد گزارشگری پایدار به مثابه هژمونی هنجار می‌باشد. نتیجه کسب شده بیان‌کننده‌ی این موضوع می‌باشد که چشم‌انداز کارکرد گزارشگری پایدار می‌تواند به مثابه هژمونی هنجارهای متشکر و هم‌شکلی ترسیم گردد که طلایه‌دار مجموعه‌ای از ارزش‌های اطلاعاتی در حوزه‌های زیست‌محیطی؛ مالی/اقتصادی و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی باشد.

کلید واژه: گزارشگری پایدار؛ تصمیم‌گیری خردمندان؛ هژمونی هنجارهای متشکر

¹ دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران pari.mombeini58@gmail.com

² دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران (نویسنده مسئول) vkh201349@gmail.com

³ استادیار، گروه حسابداری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران Mahmoodi60@yahoo.com

⁴ استادیار گروه اقتصاد، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران arjorjor@iauhvaz.ac.ir

⁵ استادیار، گروه حسابداری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران Kaab.acc@gmail.com

مقدمه

با تغییر نگرش‌های فردی در جوامع، فرآیندهای تصمیم‌گیری سازمانی نیز چه در ابعاد فردی و چه در ابعاد جمعی فراتر از شکل سنتی خود، به دنبال برآورده‌ساختن سطحی از مطلوبیت عقلانی می‌باشد (اکم‌کی و همکاران، ۲۰۱۴). زیرا در گذشته نظریه‌های تصمیم‌گیری چندان به رویکردهای فرد تصمیم‌گیرنده توجهی نداشتند و تصمیم‌گیرنده را ابزاری در اختیار سازمان تلقی می‌نمودند (برون، ۲۰۱۲). لذا امروزه کیفیت دانش و خردمندی مدیران بطور چشمگیری بر عملکردهای سازمانی تاثیر می‌گذارد. اگرچه مفهوم خردمندی یک مفهوم چندبعدی و پارادوکس‌گونه به دلیل عجین‌شدن عواطف با ذهنیت فردی می‌باشد، اما منافع ناشی از تصمیم‌گیری خردمندانه می‌تواند به ایجاد ارزش‌های فراگیر برای ذینفعان منجر شود (اسعدی و همکاران، ۱۳۹۲). خرد، معمولاً از طریق مفهوم‌سازی منافع و ارزش‌ها، به منظور تحقق اهداف فراگیر، ایجاد می‌شود. این کارکرد دارای ارزش، در ساختارهای شرکت‌هایی با ماهیت نمایندگی به دلیل جدا بودن مالکیت از ذینفعان و احتمالاً تعارض در منافع بین اسیلان (سهامداران) و وکیلان (مدیران)، از اهمیت ویژه‌تری برخوردار می‌باشد (رونی و مک‌کینا، ۲۰۰۹).

در واقع شرکت‌هایی با ماهیت ساختار نمایندگی، نیازمند تصمیم‌گیرندگانی در رأس هرم شرکت‌ها هستند که با درک تفاوت منافع با ذینفعان، بتوانند اثربخش‌ترین تصمیم‌ها را در خصوص رعایت منافع ذینفعان اتخاذ نمایند. بنابراین ذینفعان بیرونی شرکت‌ها، باهدف کسب عایدات بیشتر، تلاش می‌نمایند، شرکت‌هایی را برای سرمایه‌گذاری انتخاب نمایند، که ضمن حفظ منافع آنان، به حداکثر شدن ثروت آنان کمک نماید (شریفی و همکاران، ۱۴۰۰). خردمندی مدیریتی را می‌بایست کارکردی از تصمیم‌گیری‌های مدیران تلقی نمود که در ساختارهای تعارض‌گونه مثل ساختارهای نمایندگی، به ایجاد اطمینان و اعتماد سرمایه‌گذاران به عنوان یک ارزش اجتماعی در بستر بازار سرمایه کمک می‌نماید. لذا توجه به تأثیر تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران می‌تواند، پیامدهای رقابتی قابل توجهی را برای شرکت به همراه داشته باشد (مسکنی و عبدلی، ۱۳۹۹). در واقع ارزش‌های

منتج از تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران سطحی از استراتژی‌های اثربخش تعاملی شرکت‌ها همچون کیفیت گزارشگری مالی؛ عدم تقارن اطلاعاتی و افشای اطلاعات به موقع و قابل اتکاء در برابر ذینفعان بیرونی را به تصویر می‌کشد که می‌تواند زمینه‌ی افزایش ظرفیت‌های تامین مالی شرکت؛ کاهش ریسک سقوط قیمت سهام و هزینه سرمایه را برای شرکت به عنوان پیامدهای رقابتی همراه داشته باشد (اُه و اُه، ۲۰۲۱).

کارکردهای گزارشگری پایدار به عنوان ابزاری برای مدیریت شرایط زیست‌محیطی و اجتماعی محسوب می‌شود که در پاسخ به فشارهای عمومی بیرونی می‌تواند به عنوان پیامدی از شیوه‌های تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران شرکت‌ها تلقی گردد (تقوی‌گودرزی و فضیلت، ۱۴۰۰). گزارشگری پایدار به ذینفعان امکان ارزیابی عملکردهای اقتصادی؛ اجتماعی و زیست‌محیطی شرکت را می‌دهد و ضمن کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بازار سرمایه، امکان رقابتی‌تر شدن شرایط بازار را مهیا می‌سازد (اخترشناس و همکاران، ۱۴۰۰). در واقع با تغییر شکل انتظارات اجتماعی در بستر این بازارها، امروزه کارکردهای گزارشگری پایدار فراتر از، آنچه از شیوه‌های گزارشگری مالی تصور می‌شد از اثربخشی برای ایجاد توازن اطلاعات بین شرکت با ذینفعان برخوردار می‌باشد (کاریاجال و نادیم، ۲۰۲۲). اگرچه این رویکرد در اواخر قرن گذشته توسط شورای توسعه پایدار (۱۹۹۴) زمینه‌ساز ایجاد تغییراتی در رویکردهای حسابداری شرکت‌های فعال در سطح بازار سرمایه بر مبنای شاخص‌های اجتماعی؛ اقتصادی و زیست‌محیطی به عنوان معیارهای جدید در گزارشگری گردید، اما با گذشته زمان زیادی از سرآغاز این رویکرد، متأسفانه کارکردهای اثرگذار گزارشگری پایدار کماکان از یکپارچگی نظری برخوردار نمی‌باشد (ایمونین و همکاران، ۲۰۱۸). اما انجام چنین پژوهشی به عنوان شناسایی ابعاد و سناریوهای کارکرد گزارشگری پایدار، می‌تواند به توسعه نظری در ادبیات علمی و استانداردهای عملی در عرصه‌های افشاء اطلاعات کمک نماید تا از طریق سطح تعامل‌پذیری سرمایه‌گذاران با بازار سرمایه تحت وجود کارکردهای نظارتی تقویت گردد (یورگنسن و همکاران، ۲۰۲۲). لذا باتوجه به توضیح‌های ارائه شده،

اهمیت انجام این مطالعه را می‌توان از دو منظر زیر مورد بررسی قرار داد.

اولاً این مطالعه جزء نخستین پژوهش‌هایی است که از طریق تکنیک سناریوپردازی، به دنبال ترسیم چشم‌اندازهای کارکرد گزارشگری پایدار براساس فرآیندهای تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران می‌باشد، موضوعی که اگرچه در پژوهش‌های اخیر همچون آموآکو و همکاران (۲۰۲۳)؛ دی‌لئو و همکاران (۲۰۲۳) و ای‌باید (۲۰۲۳) براساس ماهیت تحلیلی متفاوت و یا در قالب شیوه‌های تحلیل ترکیبی مورد توجه قرار گرفته است، اما انجام آن با استفاده از ماتریس توابع ریاضی جهت مقایسه زوجی کارکردهای گزارشگری پایدار با فرآیندهای تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران، موضوعی نوآورانه است که می‌تواند به توسعه‌ی ادبیات تئوریک در دانش حسابداری کمک نماید.

ثانیاً نتایج این مطالعه می‌تواند ضمن پوشش انتظارات ذینفعان بیرون از شرکت‌ها مبنی بر اقرار نیازهای اطلاعاتی یکپارچه و پایدار، به سیاستگذاران و تدوین‌کنندگان استانداردهای گزارشگری مالی کمک نماید تا با شناخت ویژگی‌های تصمیم‌گیری مدیران در کارکردهای گزارشگری پایدار، راهبردهای مناسب برای کنترل فشارهای گروه‌های مردم نهاد و غیررسمی در حوزه محیط‌زیست؛ توسعه و رقابت‌پذیری صنعت و تقویت جریان‌های اقتصادی در سطح بازار سرمایه را اتخاذ نمایند. چراکه با توجه به بروز مسائلی مانند بی‌اعتمادی اجتماعی به بازار سرمایه؛ افزایش فقر و بیکاری؛ از بین رفتن منابع طبیعی و خشکسالی؛ تغییرات اقلیمی و غیره، ترسیم چشم‌اندازهای گزارشگری پایدار می‌تواند نقشه‌ی راهبری برای آینده‌ی بازار سرمایه تلقی شود. لذا در این مطالعه از طریق شناسایی کارکردهای گزارشگری پایدار در قالب شیوه‌های تحلیل کیفی و استفاده از ابعاد تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران در قالب پژوهش آردلت (۲۰۰۳)؛ نسبت به ترسیم چشم‌اندازهای این شیوه از گزارشگری مالی در بستر شرکت‌های بازار سرمایه از طریق تکنیک‌های ماتریسی اقدام می‌شود.

مبانی نظری

در این بخش باهدف توسعه شناخت نظری هریک از متغیرهای این مطالعه، به تفکیک ابتدا نسبت به موضوع خردمندی مدیریت و سپس گزارشگری پایدار اقدام می‌شود.

خردمندی مدیریت

خردمندی مدیریتی، سطحی از رهبری دانش‌گرایانه را در بر می‌گیرد که به عنوان یک نگرش یا عمل قابل مشاهده یا ضمنی، به «ایجاد»، «اشتراک» و «بهره‌برداری» از ظرفیت‌ها و توانمندی مالی مدیران در تصمیم‌گیری و تعامل با ذینفعان سرعت می‌بخشد؛ به نحوی که منجر به تحولی در تفکر و نتایج جمعی خواهد شد (اسپنس، ۲۰۱۱). این سطح از مدیریت، با پشتیبانی از توسعه‌ی کانال‌ها و مولفه‌های عقلانیت فردی، از سبک؛ انگیزش؛ ارتباطات و به کارگیری ارتقاء منابع مادی و معنوی برای حداکثرسازی منافع ذینفعان استفاده می‌کنند (ولیان و همکاران، ۱۳۹۸). از طرف دیگر، پریئوتوپاستور و مارتین‌پرز (۲۰۱۵) خردمندی مدیریت را مفهومی دارای ارزش فراگیر تفسیر نمود که در پی تقویت سطوح بالایی از کارایی و نوآوری می‌باشد تا براین اساس مزیت‌های رقابتی شرکت‌ها را از طریق کنترل ریسک و افزایش بازده ارتقاء بخشد. براین اساس خردمندی مدیریتی، ظرفیت‌های رقابتی را جهت تعقیب همزمان اکتشاف یعنی تلاش‌های یادگیرنده و انتفاع یعنی نتایج یادگیرنده در بر می‌گیرد. بنابراین خردمندی مدیریتی می‌تواند به عنوان ظرفیت اجرای راهبردهایی که از ایجاد و نگهداری موفقیت و در طول زمان حمایت می‌کنند، نگریسته شود (پریئوتوپاستور و مارتین‌پرز، ۲۰۱۵). براساس این رویکرد خردمندی مدیریتی براساس تک بُعدی یا دو بُعدی متفاوت می‌باشد. به طوریکه تک بُعدی بودن خردمندی، تصمیم‌گیری مدیران را در جهت یادگیری اکتشافی و یا انتفاعی سوق می‌دهد که همواره این شیوه از تصمیم‌گیری می‌تواند با ریسک بیشتر شرکت در محیط رقابتی روبرو باشد، زیرا ممکن است در تله‌های موفقیت (زمانیک زمانی که انتفاع از اکتشاف مهم‌تر می‌گردد) و یا تله‌های شکست (زمانیکه اکتشاف از انتفاع مهم‌تر می‌گردد) دچار گردند.

گزارشگری پایدار

و تنها تعداد محدود و در عوض کلی از شاخص‌های اقتصادی را پوشش می‌دهد و مقررات تفصیلی‌تر برای گزارشگری موضوع‌های اقتصادی را به چارچوب‌های مقرراتی موجود برای گزارشگری مالی از قبیل اصول پذیرفته شده حسابداری آمریکا و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ارجاع می‌دهد (فخاری و همکاران، ۱۳۹۶). اما در حال حاضر، باوجود رهنمودها و استانداردهای الگوی گزارشگری جهانی درباره گزارشگری پایدار، رویه جاری گزارشگری با محوریت پایداری در اصل ماهیتی داوطلبانه دارد؛ به گونه‌ای که شرکت‌ها در افشاکردن یا نکردن این اطلاعات آزادند. به عبارت دیگر، در حال حاضر هیچ اجباری برای افشای اطلاعات پایداری در گزارش‌های سالانه وجود ندارد. در پرتو این اختیار عمل، در گزارشگری شرکت‌ها از عناوین زیادی برای توصیف گزارش‌های فعلی از قبیل گزارشگری شهروندی شرکتی؛ مسئولیت اجتماعی شرکت؛ توسعه پایدار، هزینه‌های توسعه پایدار و در نهایت گزارشگری پایداری استفاده می‌شود (کی‌پی‌ام‌جی، ۲۰۱۳). نبود قانون برای گزارشگری پایداری باعث ایجاد مشکلات مختلفی نیز شده است. براساس نظر انجمن حسابداران خبره انگلستان و ولز (۲۰۱۵) مشکلات مذکور عبارتند از:

شکل (۱) دلایل عدم اثربخشی گزارشگری پایدار

براساس این چارچوب می‌توان موارد فوق را تشریح نمود:

- ❖ به دلیل داوطلبانه‌بودن این گزارش‌ها، همه شرکت‌ها چنین اطلاعاتی را افشاء نمی‌کنند.
- ❖ ممکن است اطلاعاتی افشاء شوند که کامل یا اتکاء‌پذیر نیستند و بسیاری از شرکت‌ها صرفاً اطلاعاتی را افشاء می‌کنند که جنبه‌ی مثبتی از آن‌ها را نشان می‌دهد.

اصطلاح پایداری، از مفهوم وسیع‌تری با نام توسعه پایدار گرفته شده است. طبق تعریف کمسیون جهانی محیط زیست و توسعه، توسعه پایدار، توسعه‌ای است که نیازهای نسل فعلی را برآورده می‌کند؛ بدون آنکه توانایی و حق نسل آینده را در تأمین نیازهایش از محیط زیست و منابع طبیعی به مخاطره اندازد (ضیا و همکاران، ۱۳۹۹). واژه پایداری می‌تواند تلاشی برای فراهم کردن بهترین نتیجه برای بشر و محیط‌زیست فعلی و آینده در نظر گرفته شود و شامل استمرار ابعاد اقتصادی؛ اجتماعی و زیست‌محیطی جامعه بشری باشد (لو، ۲۰۱۶). از دیدگاه تاریخی، توسعه و تمرکز گزارشگری با محوریت پایداری دارای روند تکاملی است. به گونه‌ای که در دهه ۱۹۷۰ میلادی گزارشگری مالی سنتی در کشورهای غربی در برخی از مواقع با گزارش‌های اجتماعی اضافی تکمیل می‌شد و در دهه ۱۹۷۰ میلادی تمرکز به سمت موضوع‌های زیست‌محیطی، از قبیل تولید ضایعات و آلودگی سوق پیدا کرد و بیشتر جایگزین اولویت گزارشگری اجتماعی شد. در پایان دهه ۱۹۹۰ میلادی توجه همزمان به ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی در یک گزارش سبب شد، گزارشگری آن مجزا از گزارش‌های مالی سنتی مطرح شود. این روند همگام با توسعه و تدوین استانداردهای داوطلبانه از طریق الگوی گزارشگری جهانی برای گزارشگری پایداری در نظر گرفته می‌شود (فاروق و همکاران، ۲۰۲۱). گزارشگری پایدار، گزارشی فراگیر و مبتنی بر ارزش‌های کثرت‌گرایانه‌ای است که علاوه به افشای اطلاعات مربوط به کارکردهای اقتصادی؛ اجتماعی و زیست‌محیطی، حیطه‌های عملکردی نظام راهبری شرکتی را نیز در اختیار ذینفعان قرار می‌دهد (عبدی و همکاران، ۱۳۹۸). در سال ۲۰۱۶ سازمان گزارشگری ابتکار جهانی، نخستین استانداردهای جهانی گزارشگری پایدار را تدوین نمود. استاندارد مزبور شامل ۳۶ ماده بود که ۳ ماده از آن عمومی؛ ۶ ماده اقتصادی؛ ۸ ماده زیست‌محیطی و ۱۹ ماده اجتماعی بود. با وجود اینکه این استانداردها شامل تمامی عناوین ذکرشده برای گزارش‌های با محوریت پایداری است و استانداردهایی چندجانبه برای گزارشگری غیرمالی را ارائه می‌کند؛ اما تمرکز آن بر موضوع‌های اجتماعی و زیست‌محیطی است

❖ احتمال نبود یکنواختی در اطلاعات ارائه‌شده در سال‌های مختلف که باعث می‌گردد، تحریف‌های صورت‌های مالی عیان شود.

❖ برخی از شرکت‌ها به ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط عقیده دارند هزینه‌های تهیه و ارائه اطلاعات اضافی در این زمینه بیشتر از منافع آن است.

از طرف دیگر، آلوآرز و اورتا (۲۰۱۷) معتقدند، درک عوامل موثر بر انتشار گزارشگری پایدار می‌تواند امکان‌پذیر باشد. شرکت‌ها کمک‌کننده، شفافیت گزارشگری برای کاربران و همچنین تصویر آن‌ها در جوامع را بهبود بخشد. در چنین شرایطی همه کشورها باید با در نظر گرفتن اهمیت روزافزون مقوله توسعه پایدار اقداماتی مناسب را در این مسیر به عمل آورند. نظر به نقش بسیار مهم شرکت‌ها در این زمینه، یکی از اقدامات سودمند در این زمینه، طراحی الگوی گزارشگری پایدار شرکت‌ها است تا حسب اقدامات لازم برای اجرای گزارشگری پایدار انجام شود (فخاری و مهرابی، ۱۳۹۷). براساس مبانی نظری مطرح شده، می‌بایست سوال‌های پژوهش زیر برای پیاده‌سازی تحلیل‌ها ارائه شود.

❖ **سوال اول پژوهش** کارکردهای گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار سرمایه کدامند؟

❖ **سوال دوم پژوهش** تأثیرگذارترین سناریو کارکرد گزارشگری پایدار تحت تأثیر تصمیم‌گیری خردمندان مدیران شرکت‌های بازار سرمایه کدامند؟

پیشینه پژوهش

نسرین و همکاران (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان «گزارشگری پایدار: مرور سیستماتیک ابعاد مختلف؛ مبانی نظری و روش شناختی» انجام دادند. این مطالعه در قالب یک فرآیند ارزیابی انتقادی در بازه ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ نسبت به بررسی پژوهش‌های تجربی انجام شده در حوزه گزارشگری پایدار اقدام نمود. این مطالعه با جمع‌بندی ابعاد شناخته شده در خصوص گزارشگری پایدار، اذعان نمود، مهمترین حوزه‌هایی که در پژوهش‌های گذشته مورد توجه بوده است، نظریه‌های نهادی و ذینفعان بوده است، در حالیکه به حوزه مشروعیت اخلاقی به عنوان

برونداد این شیوه از گزارشگری مالی در هیچ پژوهشی پرداخته نشده است. آلوچونا و همکاران (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان «بسط گزارشگری پایدار به عنوان یک سازه اجتماعی: بررسی ادبیات سیستماتیک در دیدگاه اجتماعی-سیاسی» انجام دادند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که شرکت‌ها گزارشگری پایدار را همواره با اولویت‌بخشیدن به منافع خود دنبال می‌نمایند و افشاء اطلاعات را صرفاً اهرمی برای برآورده ساختن این منافع مدنظر قرار می‌دهند. جیکول و موورسیپ (۲۰۲۲) مطالعه‌ای با عنوان «از دانش تا خرد: بررسی تفاوت خرد مدیریتی با مدیریت دانش» انجام دادند. یافته‌های مطالعه نشان داد، اولاً در ادبیات مدیریت دانش، به موضوع خردمندی مدیریتی توجه نشده است، ثانیاً علیرغم اینکه مبحث حکمت که در برگیرنده خردمندی مدیریتی است به طور گسترده در ادبیات فلسفه و روانشناسی مورد بحث قرار گرفته است، اما خط متفاوت بین حکمت با خردمندی در تعاریف مشخص نمی‌باشد و ثالثاً کارکردهای خردمندی مدیریتی معمولاً در سایه مدیریت دانش مورد توجه قرار نمی‌گیرد. استفانیسکو (۲۰۲۲) پژوهشی تحت عنوان «پیوند چارچوب‌های گزارشگری پایدار و اهداف توسعه پایدار» انجام دادند. نتایج نشان می‌دهد که هر دو چارچوب گزارشگری پایدار، پیش‌نیازهایی را برای اطمینان از دستیابی به اهداف توسعه پایدار فراهم می‌کنند. اما چارچوب یکپارچگی گزارشگری پایدار «IR» به دلیل اینکه در خلق ارزش‌های اطلاعاتی بهتر می‌تواند چشم‌اندازهای توسعه بومی را مدون نماید، از اثربخشی بالاتری برخوردار می‌باشد. از طرف دیگر ارین و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی تحت عنوان «گزارشگری اهداف توسعه پایدار (SDG): رویکردی مبتنی بر تحلیلی افشاء» انجام دادند. شواهد تجربی یافت شده نشان داد که ساختار گزارشگری اهداف توسعه پایدار به دلیل اختیاری بودن، دارای عملکرد ضعیفی در کل بازار می‌باشد. در واقع فقدان چارچوب نظارتی و افشای داوطلبانه از جمله عوامل عمده‌ای هستند که به پایین بودن گزارشگری پایدار می‌توان نسبت داد. در ایران نیز پژوهش‌هایی در خصوص گزارشگری پایدار انجام شده است. به عنوان مثال اسماعیل‌زاده و همکاران (۱۴۰۰)

پژوهشی تحت عنوان «شناسایی عوامل موثر بر گزارشگری پایداری شرکت‌های داروسازی: کاربرد ترکیبی روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره و دلفی» انجام دادند. نتایج نشان داد، از نظر تعامل قوی، معیار همکاری‌های دانشگاه و صنعت رتبه اول، و معیارهای نوآوری پایدار و همکاری با سایر شرکت‌ها در مکان‌های بعدی قرار گرفتند. همچنین معبودی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی تحت عنوان «تأثیر افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارتباط بکارگیری سطوح مختلف تکنیک‌های حسابداری مدیریت با ارزش آفرینی» انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که بکارگیری سطوح تکنیک‌های حسابداری مدیریت به طور مستقیم و همچنین غیرمستقیم از مجرای متغیر میانجی افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارزش آفرینی تأثیر مثبت و معنادار دارد، به طوری که تأثیر غیرمستقیم آن قوی‌تر از تأثیر مستقیم است. علاوه بر آن افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارزش آفرینی تأثیر مثبت و معنادار دارد.

همانطور که مشاهده می‌شود، مرور پژوهش‌های انجام شده در گذشته مؤید این موضوع است که اولاً فقدان یک چارچوب نظری در خصوص گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار سرمایه نقطه اشتراک پژوهش‌های مورد مطالعه قرار گرفته شده می‌باشد که بتواند تمامی جنبه‌های این شیوه از گزارشگری را پوشش دهد. ثانیاً همانطور که مشاهده می‌شود، هیچ پژوهشی در گذشته باتوجه به اثربخشی رویه‌های تصمیم‌گیری خردمندانه‌ی مدیران، کارکردهای گزارشگری پایداری را مدنظر قرار نداده‌اند و انجام این مطالعه می‌تواند به عنوان یک بستر دانش‌افزا به موضوع گزارشگری پایداری شرکت‌ها هویت جدیدی بدهد و زمینه برای توسعه ادبیات نظری و کارکردهای مصادقی در بازار سرمایه را توسعه بخشد.

روش شناسی

این مطالعه از نظر ماهیت نتیجه، کاربردی است و به لحاظ هدف نیز اکتشافی تلقی می‌شود که از طریق ترکیبی از روش‌های تحلیل کیفی و کمی، بدنبال ترسیم

چشم‌انداز کارکردهای گزارشگری پایدار تحت تأثیر تصمیم‌گیری خردمندانه مدیران شرکت‌های بازار سرمایه می‌باشد. لذا می‌بایست بیان نمود، این مطالعه از یک نوع روش تحقیق تبعیت نمی‌کند، بلکه به فراخور هر بخش، روش مجزایی را در مسیر پاسخ به سوال‌های تدوین شده بکار می‌برد. لذا می‌توان براساس ماهیت جمع‌آوری، این مطالعه را در دسته پژوهش‌های آمیخته قرار داد. لذا به فراخور فرآیندهای تحلیلی در طی مسیر این مطالعه، در هر مرحله روش‌های متفاوتی برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. براین اساس می‌توان گام‌های زیر را برای بیان روش شناسی و پیاده‌سازی تحلیل عنوان نمود:

❖ **گام اول:** در بخش کیفی ابتدا از طریق غربالگری محتوایی و ابزار ارزیابی انتقادی نسبت به تعیین ابعاد پدیده مورد بررسی اقدام می‌گردد و سپس باهدف تعیین پایایی ابعاد شناسایی شده، از تحلیل دلفی براساس دو معیار میانگین و ضریب توافق استفاده می‌شود.

❖ **گام دوم:** در ادامه بخش کیفی مطالعه حاضر، ابعاد شناسایی شده از طریق ماتریس پیوندی، نسبت تعیین ورودی و خروجی اقدام می‌کند تا براساس آن، اقدام به انجام تحلیل میک مک گردد. در واقع روابط پیوندهای درونی براساس تعیین جهت تاثیرگذاری ابعاد بر یکدیگر براساس چک‌لیست ماتریسی انجام می‌پذیرد و در تحلیل روابط درونی سیستمی محقق با استفاده از تفسیر جهت رابطه از پیکان رو به بالا یا رو به چپ استفاده می‌نماید. از دو علامت پیکان به سمت رو به بالا و رو به چپ به‌عنوان یک مبنای تحلیلی و دارای بار معنایی استفاده می‌کنند. بر این اساس دو جهت یادشده پیکان دارای معنا و مفهومی مشخص در این تحلیل می‌باشد که تعریف آن در جدول (۱) ارائه شده است:

جدول (۱) تعریف جهت پیکان‌های در تحلیل روابط درونی پیوندها

جهت پیکان	تشریح جهت
جهت پیکان رو به بالا ↑	جهت پیکان در سمت رو به بالا نشان دهنده خروجی‌های سیستم می‌باشد و بیان‌کننده سطر عامل و دلالت‌کننده بر ستون می‌باشد.
جهت پیکان رو به سمت چپ ←	جهت پیکان در سمت چپ نشان‌دهنده ورودی‌های سیستم می‌باشد و بیان می‌کند معیار ستون عامل و دلالت‌کننده بر سطر می‌باشد.

این عوامل، از طریق ماتریس متقابل و نرم‌افزار سناریو ویزارد، نسبت به تعیین سناریوهای کارکرد گزارشگری پایدار براساس تصمیم‌گیری بخردانه مدیران اقدام شود.

❖ **گام ششم:** در این مرحله، براساس یک پرسشنامه عدم قطعیت، حالات مختلف مربوط به پیشران‌های کلیدی بر یکدیگر از طریق مشارکت‌کنندگان بخش کمی، مورد بررسی قرار می‌گیرد. لذا از طریق نرم‌افزار سناریو ویزارد هر یک از وضعیت‌های ایجاد شده در قالب سناریو قوی؛ سناریو باسازگاری بالا و سناریو با احتمال ممکن (ضعیف) ایجاد می‌شوند تا مشخص شود، هر یک از زیر عوامل ارزیابی در کدام سناریو جایگذاری می‌شوند. نکته حائز اهمیت این است که سناریو با احتمال ضعیف به لحاظ ماهیت دارای پشتوانه علمی از بررسی سناریو خارج می‌گردد که در بخش مورد نظر توضیح داده می‌شود.

❖ **گام هفتم:** در بخش آخر نیز از طریق روابط ریاضی و براساس تحلیل‌هایی همچون تحلیل سیمپلکس تجدید نظر شده و امید ریاضی، نسبت به تعیین مهمترین سناریو و چشم‌انداز کارکرد گزارشگری پایدار براساس تصمیم‌گیری بخردانه مدیران اقدام می‌گردد.

جامعه آماری پژوهش

باتوجه به ماهیت ترکیبی جمع‌آوری داده‌های مطالعه حاضر، در بخش کیفی به منظور شناسایی کارکردهای گزارشگری پایدار، ضمن مطالعه‌ی مقاله‌های علمی مرتبط در این حوزه و مقاله‌های بین رشته‌ای برای تعیین پژوهش‌های مورد ارزیابی و غربالگری محتوایی از آن‌ها، ۱۳ نفر از خبرگان، برای تحلیل روابط پیوندی بین ابعاد و انجام مصاحبه جهت شناسایی زیر عوامل گزارشگری پایدار، در این مطالعه مشارکت داشتند. باتوجه

برای این منظور از چک‌لیست‌های ماتریسی از هر یک از مشارکت‌کنندگان خواسته می‌شود تا براساس فرآیند تحلیلی ارتباط بعد سطر «I» با ابعاد ستون «J» را براساس سه ماهیت اعداد ترتیبی «۱»، «۲»، «۳» مورد بررسی قرار دهند. عدد «۱» به معنای اثر مستقیم سطر «I» بر ستون «J» می‌باشد؛ عدد «۲» به معنای اثر معکوس یا اثر ستون «J» بر سطر «I» می‌باشد و عدد «۳» به معنای عدم وجود تأثیر در سطر «I» و ستون «J» با یکدیگر می‌باشد. پس از تعیین بالاترین توزیع فراوانی مربوط به ارتباط هر یک از مولفه‌ها، اعداد به صورت فلش مشخص می‌شوند. به طوریکه اگر بالاترین توزیع فراوانی یک مولفه در سطر و ستون عدد «۱» بود، از علامت فلش «←» استفاده می‌شود؛ اگر بالاترین توزیع فراوانی یک مولفه در سطر و ستون عدد «۲» بود، از علامت فلش «→» استفاده می‌شود و اگر بالاترین توزیع فراوانی در مورد مولفه‌ای عدد «۳» بود از علامت «∅» استفاده می‌شود.

❖ **گام سوم:** در این گام از طریق تحلیل میک‌مک نسبت به تعیین کارکردهای گزارشگری پایدار اقدام می‌شود. تحلیل میک‌مک براساس ورودی‌ها و خروجی‌های ناشی از ارزیابی ماتریس روابط پیوندهای درونی ابعاد شناسایی، انجام می‌شود تا مشخص گردید، هر یک از ابعاد شناسایی شده در کدام ربع از ۴ ربع این تحلیل جایگذاری می‌شوند.

❖ **گام چهارم:** با تعیین عوامل مؤثر بر تشکیل سناریو در تحلیل میک‌مک، از طریق تحلیل مضمون تلاش می‌گردد تا زیر عوامل اصلی طی مصاحبه با خبرگان و کدگذاری تعیین شوند.

❖ **گام پنجم:** پس از مشخص شدن زیر عوامل اصلی، با کمک خبرگان نسبت به بیان وضعیت هر یک از این عوامل، نظرخواهی می‌گردد تا پس از اعلام وضعیت

به اینکه در بخش شناسایی زیر عوامل، از مصاحبه استفاده می‌شود، مبنای انتخاب مشارکت‌کنندگان، روش گلوله برفی براساس نمونه‌گیری نظری بود تا افرادی که به لحاظ شناختی از آگاهی لازم برخوردار بودند، در این بخش مشارکت نمایند. در واقع در این روش نمونه‌گیری، از موارد مشابهی که در یک جامعه هدف وجود دارند، اطلاعات جمع‌آوری می‌شود تا مشخص شود که تئوری در آن زمینه‌ها به چه شکل است (رنجبر و همکاران، ۱۳۹۱). تکنیک رسیدن به خبرگان پژوهش، تکنیک دروازبانان اطلاعات بود. در واقع باتوجه به شناسایی خبرگان پژوهش براساس معیارهای تعیین‌شده، تکنیک حاضر به محقق کمک می‌نمود تا در هماهنگی‌های لازم برای مصاحبه از نفوذ افراد نزدیک به خبرگان بهره برده شود (جلالی، ۱۳۹۱). در بخش کمی جهت انجام ماتریس‌های متقابل و ماتریس توابع ریاضی، از ۲۵ نفر از مدیران شرکت‌های بازار سرمایه، که از تجربه و دانش لازم در خصوص کارکرد گزارشگری پایدار برخوردار بودند، بهره برده شد. شیوه انتخاب مشارکت‌کنندگان در این بخش استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و همگن بود. نکته‌ی قابل توجه این است که براساس ماهیت چنین تحلیل‌هایی که به لحاظ پیچیدگی و ارزیابی لایه‌های سطری «I» و ستونی «J» نیازمند تمرکز؛ دقت کافی و مشارکت توأم با محقق می‌باشد، معمولاً حد تعیین جامعه بین ۱۵ تا ۲۵ نفر تعیین می‌شود (پالرمو، ۲۰۱۸؛ مرزبان و همکاران، ۲۰۲۲) که در این مطالعه با دو برابر نمودن تعداد مشارکت‌کنندگان، مطالعه به دنبال اعتبار بیشتر در راستای تبیین موضوع در بسترهای مطالعاتی بوده است.

یافته‌های پژوهش

براساس مفهوم حاضر در این پژوهش باتوجه به اینکه، چارچوب منسجمی در این باره وجود ندارد، ابتدا از طریق شیوه‌های تحلیل کیفی نسبت به انتخاب مولفه‌های

پژوهش و تعیین پایایی آن استفاده می‌شود و سپس براساس ترکیبی از روش‌های تحلیل سناریوپردازی در بخش تحلیل کمی نسبت به تعیین تأثیرگذارترین ابعاد اقدام می‌شود. باوجود این، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که مشارکت‌کنندگان در این مطالعه باتوجه به تشریح ابتدایی محقق درباره موضوع برای آن‌ها، توانستند ادراک مناسبی جهت شناسایی مولفه‌های موردنظر پژوهش بدست آورند و ویژگی‌ها و ابعاد آن را در قالب چک لیست‌های ماتریسی تعیین نمایند. براین اساس ابتدا در بخش تحلیل کیفی، تحلیل فراترکیب؛ دلفی و سپس در بخش کمی، ترکیبی از روش‌های سناریوپردازی ارائه خواهد شد. لذا در بخش اول براساس تحلیل فراترکیب طی بازه زمانی ۲۰۲۳-۲۰۱۷ و ۱۳۹۷-۱۴۰۱ نسبت به تعیین پژوهش‌های مشابه جهت غربالگری محتوایی اقدام می‌شود تا باتوجه به پراکندگی ابعاد مؤثر در ارزیابی کارکردهای گزارشگری پایدار در مطالعه‌های قبلی، ابعاد مورد مطالعه در رابطه با این موضوع، در قالب تحلیل فراترکیب یکپارچه شوند. لذا ابتدا می‌بایست براساس مرور پژوهش‌های تجربی مشابه، براساس عنوان، محتوا و تحلیل، پژوهش‌هایی مورد بررسی قرار گیرد که بیشترین غرابت را با موضوع پژوهش دارد. براساس این سه مرحله، ۱۰ پژوهش تأیید گردید. در گام سوم از نظر ارزیابی انتقادی با مشارکت خبرگان پژوهش مورد تحلیل قرار گیرد. این فرآیند شامل ۱۰ معیار زیر است که براساس امتیاز حداقل (۱) و حداکثر (۵) مورد بررسی قرار می‌گیرد. مجموع امتیازها براساس ۱۰ معیار می‌تواند ۵۰ باشد که اگر پژوهشی امتیاز ۳۰ و بیش از آن را کسب نماید، وارد گام چهارم می‌شود. حالا براساس شناخت بهتر فرآیند انجام تحلیل در این گام، با مشارکت خبرگان پژوهش، ۱۰ پژوهش اولیه‌ی تأییدشده، مورد واکاوی امتیازی براساس تحلیل ارزیابی انتقادی قرار می‌گیرد.

جدول (۲) تحلیل ارزیابی انتقادی

ردیف	معیارهای ارزیابی انتقادی												
	اهداف تحقیق	منطق روش تحقیق	طرح تحقیق	نمونه برداری	جمع‌آوری داده‌ها	انعکاس پذیری	ملاحظات اخلاقی	دقت تجزیه و تحلیل	بیان تئوریک و شفاف یافته‌ها	ارزش تحقیق	جمع	تایید	حذف
۱	۴	۴	۴	۴	۵	۴	۴	۵	۴	۴	۳۸	☒	-
۲	۴	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۳	۳۴	☒	-
۳	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۳۷	☒	-
۴	۴	۴	۴	۲	۳	۲	۲	۲	۳	۳	۲۷	☒	-
۵	۴	۴	۵	۵	۴	۴	۴	۵	۴	۵	۴۳	☒	-
۶	۴	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴۰	☒	-
۷	۲	۲	۳	۳	۲	۴	۲	۳	۲	۳	۲۶	☒	-
۸	۴	۴	۳	۴	۲	۳	۴	۴	۴	۴	۳۶	☒	-
۹	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۲	۳	۲	۲	۲۲	☒	-
۱۰	۴	۳	۳	۳	۴	۵	۳	۳	۳	۳	۳۴	☒	-
۱۱	۵	۳	۴	۳	۴	۴	۴	۳	۴	۴	۳۷	☒	-
۱۲	۳	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۴	۴	۵	۳۲	☒	-
۱۳	۴	۴	۳	۴	۳	۳	۳	۴	۴	۴	۳۵	☒	-
۱۴	۳	۲	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۳	۳	۲۵	☒	-

زیر امتیاز ۳۰ را کسب نموده‌اند، می‌بایست حذف گردند. در ادامه اقدام به استخراج مضامین فراگیر کارکرد گزارشگری پایدار می‌شود. براین اساس به منظور تعیین این مضامین می‌بایست از روش امتیازی زیر برای تعیین ابعاد استفاده می‌شود.

طبق امتیازهای ارائه شده براساس شاخص مد، مشخص شد، از مجموع ۱۴ پژوهش مرتبط با موضوع مورد بررسی، چهار مطالعه به علت اینکه از مجموع ۵۰ امتیاز، زیر ۳۰ دریافت نمودند، حذف شدند، چراکه برحسب دستورالعمل حد کفایت امتیاز این تحلیل، مطالعه‌هایی که

جدول (۳) فرآیند تعیین ابعاد مضامین فراگیر

محققان	نهاد گرای نظارت پایدار	ساختار گرای پایدار	استاندارد گرای پایدار	فرهنگ سازی پایدار	اجتماعی گرای پایدار	درونی سازی نظارت پایدار	آموزش و دانش گرای پایدار	کنترل داخلی گرای پایدار	راهبری سازی پایدار
۱ نسرین و همکاران (۲۰۲۳)	-	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-
۲ یورگنسن و همکاران (۲۰۲۲)	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓	-
۳ بابوکار دوس و همکاران (۲۰۲۱)	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-
۴ چیپل و کولاگر (۲۰۲۰)	✓	✓	-	-	-	✓	-	✓	-
۵ ویرا و رادونجیک (۲۰۲۰)	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	-
۶ لاسکر (۲۰۱۸)	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓
۷ قنبری و همکاران (۱۴۰۱)	-	✓	✓	-	-	-	✓	-	-
۸ کاشانی پور و همکاران (۱۳۹۹)	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
۹ امیریکی لنگرودی و همکاران (۱۳۹۹)	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-
۱۰ عبدی و همکاران (۱۳۹۸)	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	-
جمع	۶	۴	۶	۲	۶	۳	۶	۶	۲

شناسایی شدند که در ادامه نسبت به تعریف آن در جدول (۴) اقدام می‌گردد.

بر اساس توزیع فراوانی ناشی از تکرار مولفه‌های کارکردهای گزارشگری پایدار از دل پژوهش‌های تعیین شده، مجموعاً ۵ مولفه اصلی به عنوان مبنای این متغیر

جدول (۴) تعاریف مولفه‌های انتخاب شده

تعاریف	نمادها	کارکرد گزارشگری پایدار
این مضمون اشاره به سطحی از نظارت‌های نهادی درون و برون شرکتی دارد که قادر است از طریق ایجاد همشکلی و یکپارچگی نسبت به تقویت نظارت‌های اثربخش جهت ارتقای فرآیندهای گزارشگری پایدار اقدام کند و کمیته‌های تخصصی کمک نمایند تا با پویایی نظارت‌های نهادی، انسجام بیشتری در پیگیری گزارشگری پایدار از جانب شرکت‌ها صورت پذیرد (بابوکار دوس و همکاران، ۲۰۲۱).	T1	نهادی گرای نظارت پایدار
تدوین استانداردهای کارا و مبتنی بر قواعد دارای توجیح برای پیشبرد اهداف تقارن اطلاعاتی در بازار سرمایه مضمونی است که به ایجاد همشکلی و یکپارچگی گزارشگری پایدار کمک می‌کند. تمرکز بر تدوین استانداردهای اثربخش در زمینه افشای اطلاعات و خارج شدن از ماهیت اختیاری بودن اطلاعات، سبب می‌شود تا وحدت رویه در افشاء و گزارشگری مالی شرکت‌ها تقویت گردد (لاسکر، ۲۰۱۸).	T2	استاندارد گرای پایدار
هدف توسعه‌ی گزارشگری پایدار، ارتقای سطح مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها باهدف توسعه جنبه‌های مختلف پایداری همچون بُعد مالی؛ زیست‌محیطی؛ اجتماعی و اقتصادی است تا به واسطه‌ی نهادینه شدن ارزش‌های اجتماعی در درون ساختارهای شرکت، گزارشگری پایدار قادر به جلب اعتماد و اطمینان ذینفعان به عملکردهای مبتنی بر اخلاق گرای در سطح شرکت‌های بازار سرمایه باشد (ویرا و رادونجیک، ۲۰۲۰).	T3	اجتماعی گرای پایدار
مضمون آموزش و دانش گرای به عنوان گزاره‌ی کارکرد گزارشگری پایدار اشاره به سطح علمی و دانشی کارکنان شرکت‌ها در برابر مسئولیت‌ها جهت ارتقای پاسخگویی بالاتر می‌باشد تا براین اساس یادگیری سازمانی به عنوان یک چالش مشارکت؛ حل مسئله؛ خلق ایده‌ها و توسعه ارزش‌های تصمیم‌گیری ارتقاء یابد. شرکت‌ها از طریق دانش گرای قادر هستند تا با نهادهایی مانند دانشگاه‌ها	T4	آموزش و دانش گرای پایدار

و گروه‌های تخصصی همکاری نمایند تا سطح کارکردهای عملکردی شرکت در برابر ذینفعان افزایش یابد (فرخی و همکاران، ۱۳۹۹)

کنترل داخلی گرای پایدار T5 گزارشگری پایدار به انسجام و تقویت کنترل‌های داخلی برای جلوگیری از انحراف استراتژی‌های مدون دستاوردی است که سبب می‌گردد تا سطح کیفیت گزارشگری مالی ارتقاء یابد. چراکه فقدان آن بیان‌کننده‌ی این واقعیت است که سیستم‌های هزینه‌یابی سنتی اطلاعات واقعی فرآیند عملیات و هزینه‌ها را نشان نمی‌دهد و تقویت آن در قالب گزارشگری پایدار سبب می‌شود تا به راحتی هزینه‌های شناسایی پذیر در محاسبه‌ی بهای تمام شده در نظر گرفته شوند و هزینه‌های غیرمستقیم نقشی در محاسبه‌ی بهای تمام شده ایفا نکنند (چیپل و کولاگر، ۲۰۲۰).

جدول (۵) فرآیند گام اول و دوم تحلیل دلفی

نتیجه	دور دوم دلفی		دور اول دلفی		نمادها	معیارهای سنجش
	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	میانگین		
تایید	۰/۸۲	۶/۱۰	۰/۸۰	۶	T1	نهادی گرای نظارت پایدار
تایید	۰/۷۵	۵/۵۰	۰/۷۰	۵/۴۰	T2	استانداردگرای پایدار
تایید	۰/۸۲	۶/۱۰	۰/۸۰	۶	T3	اجتماعی گرای پایدار
تایید	۰/۵۵	۵/۱۰	۰/۵۰	۵	T4	آموزش و دانش‌گرای پایدار
تایید	۰/۸۲	۶/۱۰	۰/۷۵	۵/۵۰	T5	کنترل داخلی گرای پایدار

روابط پیوندی بین ابعاد مورد مطالعه می‌شوند. در این مرحله از طریق ماتریس مقایسه زوجی که ارتباط مولفه‌های سطر «I» با مولفه‌های ستون «J» را براساس سه ماهیت اعداد ترتیبی «۱»، «۲»، «۳» مورد مقایسه قرار می‌دهد، تلاش می‌گردد تا خروجی و ورودی جهت تدوین تحلیل میک‌مک ایجاد شود.

در ادامه می‌بایست نسبت به تعیین حد اجماع نظری براساس تحلیل دلفی برای هر یک از مولفه‌های پژوهش اقدام نمود. همانطور که مشاهده می‌شود، تمامی مولفه‌ها و گزاره‌های شناسایی شده در باب متغیرهای پژوهش، طی دو مرحله تحلیل دلفی مورد تایید قرار گرفت. لذا مجموعاً ۵ بعد تأیید شده از منظر حد اجماع نظری، برای تحلیل ماتریس میک‌مک، وارد فاز تحلیل

جدول (۶) روابط پیوندی ابعاد شناسایی شده

سطح اول / نهادی گرای نظارت پایدار			
شاخص سطر	سطر بر ستون	ستون بر سطر	بدون ارتباط
نهادی گرای نظارت پایدار	←	→	⊖
نهادی گرای نظارت پایدار	←	→	-
نهادی گرای نظارت پایدار	←	→	-
نهادی گرای نظارت پایدار	←	→	-
■ سطح دوم / استانداردگرای پایدار			
استانداردگرای پایدار	←	→	-
استانداردگرای پایدار	←	→	-
استانداردگرای پایدار	←	→	-
■ سطح سوم / اجتماعی گرای پایدار			
اجتماعی گرای پایدار	←	→	-
اجتماعی گرای پایدار	←	→	-
■ سطح چهارم / آموزش و دانش‌گرای پایدار			
آموزش و دانش‌گرای پایدار	←	→	-

جدول (۷) روابط پیوند درونی ابعاد شناسایی شده

ورودی	خروجی	T5	T4	T3	T2	T1	
۱	۳	↑	↑	←	↑	•	T1 نهادی‌گرایی نظارت پایدار
۳	۱	↑	←	←	•	←	T2 استانداردگرایی پایدار
۱	۳	←	↑	•	↑	↑	T3 اجتماعی‌گرایی پایدار
۳	۱	←	•	←	↑	←	T4 آموزش و دانش‌گرایی پایدار
۲	۲	•	↑	↑	←	←	T5 کنترل داخلی‌گرایی پایدار

مقادیر خروجی تعیین کننده‌ی قدرت نفوذ ماتریس و مقادیر ورودی تعیین کننده‌ی قدرت وابستگی ماتریس قلمداد می‌شوند که براساس آن نسبت به تعیین قرار گرفتن هریک از مولفه‌ها در محور ماتریس میک‌مک اقدام می‌شود.

باتوجه به ارتباط درونی بین عوامل کلیدی (پیشران) مرتبط با کارکردهای گزارشگری پایدار، اقدام به ایجاد روابط پیوند درونی براساس اختصاص کدهایی از T1 تا T5 می‌شود تا براساس آن پیامدها و محرک‌ها مشخص گردد.

لذا براساس تعیین روابط پیوند درونی مربوط به ابعاد شناسایی شده، جهت تعیین ماتریس میک‌مک،

نمودار (۱) (MICMAC) قرارگرفتن مولفه‌های پژوهش براساس قدرت نفوذ و وابستگی

		رُبع پیوندی		رُبع مستقل	
قدرت نفوذ					4
	[[T1]]; [[T3]]				3
		[[T5]]			2
			[[T2]]; [[T4]]		1
	1	2	3	4	
		رُبع وابسته		رُبع خودمختاری	
قدرت وابستگی					

هستند که سطح وابستگی این ابعاد جهت تقویت کارکردهای گزارشگری پایدار، به ابعاد دیگر در ربع مستقل وابسته می‌باشند. در نهایت مشخص شد، در ربع مستقل دو بعد نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار قرار گرفته‌اند که به دلیل قدرت نفوذ بالاتر نقش اثرگذارتری در گزارشگری پایدار می‌توانند داشته باشند.

لذا براساس شیوه آینده‌پژوهی مبنی بر شناسایی سناریوهای آینده، دو بعد نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار به عنوان مهمترین پیشران‌های

همانطور که مشاهده می‌شود، مجموع ابعاد شناسایی شده در سه ربع، خودمختاری؛ وابسته و مستقل قرار گرفته‌اند. براساس نتایج کسب شده، مشخص گردید، کارکرد کنترل داخلی‌گرایی پایدار در ربع خودمختاری قرار دارد که نشان دهنده‌ی این موضوع که این مولفه نقش چندانی در حوزه گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار سرمایه ندارد، چراکه در هر دو محور قدرت نفوذ و وابستگی از اثربخشی پایینی برخوردار می‌باشد. از طرف دیگر دو کارکرد استانداردگرایی پایدار و آموزش/دانش‌گرایی پایدار در ربع وابسته جای گرفتند که به این معنا

برای مصاحبه از تحلیل تم استفاده شد تا مشخص شود، مضامین پایه هریک از دو عامل کدامند. برای این منظور با مصاحبه با ۱۰ نفر از خبرگان (به دلیل تعیین نقطه اشباع در مصاحبه دهم)، دو مرحله کدگذاری اولیه (بازیابی مضامین) و کدگذاری ثانویه (بازبینی مضامین) صورت پذیرفت. براین اساس طی ۱۰ مصاحبه انجام شده، برای هر دو نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار، مضامین پایه‌ای برای ارزیابی توسعه گزارشگری پایدار در بستر شرکت‌های بازار سرمایه شناسایی شدند که در ادامه نسبت به ارائه‌ی آن اقدام می‌شود.

توسعه‌ی کارکردهای گزارشگری پایدار تلقی می‌شوند که می‌بایست در ادامه‌ی فرآیند این تحلیل مورد تمرکز قرار گیرند و می‌بایست نسبت به سناریوپردازی براساس نظرخواهی از خبرگان برای ایجاد وضعیت‌های محتمل در آینده این حرفه، اقدام نمود. در واقع بدلیل بالاتر بودن این دو بعد از نظر قدرت نفوذ، می‌بایست جهت انجام تحلیل سناریوپردازی نسبت به انجام ماتریس‌های متقابل اقدام نمود. لذا ابتدا می‌بایست جهت دستیابی به زیر عوامل کلیدی در این بخش، نسبت به انجام مصاحبه با خبرگان اقدام گردید تا وضعیت‌های مربوط به شبیه‌سازی از دو عامل چگونه مورد بررسی قرار می‌گیرند. لذا در این مرحله

جدول (۸) تعیین معیارهای مؤثر در سنجش وضعیت محتمل جهت ارزیابی گزارشگری پایدار

مضامین سازمان‌دهنده (عوامل کلیدی)	مضامین پایه (ریز عوامل ارزیابی)	کدهای اختصاصی
نهادی‌گرایی نظارت پایدار	تشکیل کمیته‌های تخصصی نظارت بر عملکردهای مالی و حسابداری	T ₁ ¹
	حکمرانی اقتصادی در حاکمیت شرکتی	T ₁ ²
	عقلانیت ابزاری مالی در افشاء اطلاعات	T ₁ ³
	تخصیص بهینه منابع مالی	T ₁ ⁴
	بسط تکنولوژی‌گرایی در حوزه حسابداری	T ₁ ⁵
	یکپارچگی افشاء اطلاعات مالی	T ₁ ⁶
اجتماعی‌گرایی پایدار	سرمایه‌گذاری در بازافت ضایعات تولید	T ₂ ¹
	مشروعیت‌پذیری و پاسخگویی	T ₂ ²
	حفظ محیط‌زیست برای نسل‌های آینده	T ₂ ³
	اثربخشی حسابداری قانونی	T ₂ ⁴
	حفاظت از حقوق ذینفعان	T ₂ ⁵

احتمالی برای هر کارکرد گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار، امکان تدوین سناریوهای آتی (چشم‌اندازها) را ایجاد نمایند.

در ادامه و پس از شناسایی عوامل کلیدی و زیر عوامل ارزیابی، می‌بایست وضعیت‌های هریک از عوامل ارزیابی توسط خبرگان بازتعریف شوند تا وضعیت‌های

جدول (۹) وضعیت‌های محتمل ریز عوامل ارزیابی کارکرد گزارشگری پایدار

مضامین سازمان‌دهنده	مضامین پایه (ریز عوامل ارزیابی)	وضعیت	نام وضعیت	
نهادی‌گرایی نظارت پایدار «T1»	T ₁ ¹	T ₁ ¹¹	افزایش تعداد کمیته‌های تخصصی نظارت بر عملکردهای مالی/حسابداری	
		T ₁ ¹²	تغییر جزئی در تشکیل کمیته‌های تخصصی نظارت بر عملکردهای مالی/حسابداری	
		T ₁ ¹³	عدم توجه به تشکیل کمیته‌های تخصصی نظارت بر عملکردهای مالی/حسابداری	
	T ₁ ²	T ₁ ²¹	افزایش تقدم اهداف اقتصادی بر اهداف سیاسی در تصمیم‌های حاکمیت شرکتی	
		T ₁ ²²	حفظ توازن اهداف اقتصادی و سیاسی در حاکمیت شرکتی	
		T ₁ ²³	تقدم اهداف سیاسی بر اهداف اقتصادی در حاکمیت شرکتی	

ارتقاء عقلانیت ابزاری مالی در افشاء اطلاعات	T_1^{31}	T_1^3
اقتضائی عمل نمودن در استفاده از عقلانیت ابزار مالی در افشاء اطلاعات	T_1^{32}	
عدم اهمیت برای عقلانیت ابزاری مالی در افشاء اطلاعات	T_1^{33}	
تقویت ظرفیت‌های تخصیص بهینه منابع مالی در ساختار شرکت‌ها	T_1^{41}	T_1^4
حفظ ظرفیت‌های موجود در تخصیص بهینه منابع مالی در ساختار شرکت‌ها	T_1^{42}	
عدم توجه به تخصیص بهینه منابع مالی در ساختار شرکت‌ها	T_1^{43}	
افزایش تکنولوژی‌گرایی در رویه‌های حسابداری و گزارشگری	T_1^{51}	T_1^5
تمرکز اقتضائی در استفاده از تکنولوژی در رویه‌های حسابداری و گزارشگری	T_1^{52}	
عدم اهمیت برای توسعه تکنولوژی‌گرایی در رویه‌های حسابداری و گزارشگری	T_1^{53}	
توسعه یکپارچه افشاء اطلاعات مالی	T_1^{61}	T_1^6
یکپارچگی متوازن در افشاء اطلاعات مالی	T_1^{62}	
عدم یکپارچگی افشاء اطلاعات مالی	T_1^{63}	
افزایش میزان سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها در بازیافت ضایعات تولید	T_2^{11}	T_2^1
حفظ وضعیت موجود سرمایه‌گذاری در بازیافت ضایعات تولید	T_2^{12}	
عدم توجه به سرمایه‌گذاری در بازیافت ضایعات تولید	T_2^{13}	
تقویت مشروعیت شرکت و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی ذینفعان	T_2^{21}	T_2^2
پاسخگویی به اقتضانات اطلاعاتی ذینفعان	T_2^{22}	
تمرکز بر حفظ پاسخگویی فعلی به نیازهای اطلاعاتی	T_2^{23}	
ارتقاء عملکردهای حسابداری سبز برای حفاظت از محیط‌زیست	T_2^{31}	T_2^3
اقتضائی عمل نمودن حسابداری سبز در حفاظت از محیط‌زیست	T_2^{32}	
عدم توجه به استفاده از حسابداری سبز برای حفاظت از محیط‌زیست	T_2^{33}	
ارتقاء ظرفیت‌های عملکرد مالی شرکت‌ها از طریق حسابداری قانونی	T_2^{41}	T_2^4
اقتضائی عمل نمودن شرکت‌ها در استفاده از حسابداری قانونی	T_2^{42}	
بی‌توجهی به اثربخشی حسابداری قانونی در عملکردهای مالی شرکت‌ها	T_2^{43}	
افزایش ظرفیت‌های مالی در حفاظت از حقوق ذینفعان	T_2^{51}	T_2^5
حفظ وضعیت موجود حفاظت از حقوق ذینفعان	T_2^{52}	
عدم توجه شرکت‌ها به حفاظت از حقوق ذینفعان	T_2^{53}	

اجتماعی‌گرایی پایدار «T3»

تعیین سناریوهای محتمل اقدام لازم صورت گیرد. در واقع این نرم‌افزار براساس ارائه‌ی سطح بهینه سناریوهای محتمل، نسبت به تدوین چشم‌اندازها در خصوص پدیده مورد بررسی اقدام می‌کند (می‌هتا و همکاران، ۲۰۲۲). با کمک این تکنیک تحلیلی در سناریو نگاری که مبتنی بر محاسبات پیچیده‌ای روابط ماتریسی بین پیشران‌ها شناسایی شده می‌باشد، امکان استخراج طیفی از سناریوهایی با احتمال قوی؛ سناریوهایی با احتمال ممکن و سناریوهایی با احتمال سازگاری بالا را ممکن می‌سازد. لذا براساس شاخص «مُد» بالاترین امتیاز هریک از مشارکت‌کنندگان در بخش کمی به عنوان مبنا در ارزیابی

همانطور که مشخص شده است، براساس ۱۱ عامل ارزیابی کارکرد گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار سرمایه، ۳۳ وضعیت مختلف تدوین گردید و این سوال برای تدوین سناریو مطرح می‌باشد، که هریک از این وضعیت‌های کارکردی گزارشگری پایدار تحت تأثیر خردمندی مدیران می‌تواند از چه سناریویی در چشم‌اندازهای بازار سرمایه برخوردار باشد. بنابراین از متخصصان خواسته شد جهت مشخص نمودن هریک از وضعیت‌ها براساس سه ویژگی «تقویت‌کننده»، «بی‌تأثیر» و «محدودیت‌ساز» با یکی از اعداد ۳ تا ۳- پرسشنامه ماتریسی ۳۳*۳۳ را تکمیل نمایند تا براساس نرم‌افزار سناریو ویزارد (CIB)، نسبت به

ماتریسی کارکردهای گزارشگری پایدار تلقی گردید تا جدول (۱۰) به صورت مقایسه زوجی، به نرم‌افزار وارد براساس آن مجموعه‌ی داده‌های جمع‌آوری شده از طریق شوند.

جدول (۱۰) ماتریس ارزیابی مضامین کارکرد گزارشگری پایدار

T_2^{53}	T_2^{52}	T_2^{51}	T_2^{43}	T_2^{42}	T_2^{41}	T_1^{33}	T_1^{32}	T_1^{31}	T_1^{23}	T_1^{22}	T_1^{21}	T_1^{13}	T_1^{12}	T_1^{11}	
□	□	□	□	□	□	:	:	:	□	□	□	□	□	□				T_1^{11}
□	□	□	□	□	□	:	:	:	□	□	□	□	□	□				T_1^{12}
□	□	□	□	□	□	:	:	:	□	□	□	□	□	□				T_1^{13}
□	□	□	□	□	□	:	:	:	□	□	□				□	□	□	T_1^{21}
□	□	□	□	□	□	:	:	:	□	□	□				□	□	□	T_1^{22}
□	□	□	□	□	□	:	:	:	□	□	□				□	□	□	T_1^{23}
□	□	□	□	□	□	:	:	:				□	□	□	□	□	□	T_1^{31}
□	□	□	□	□	□	:	:	:				□	□	□	□	□	□	T_1^{32}
□	□	□	□	□	□	:	:	:				□	□	□	□	□	□	T_1^{33}
...	⋮
...	⋮
...	⋮
□	□	□				:	:	:	□	□	□	□	□	□	□	□	□	T_2^{41}
□	□	□				:	:	:	□	□	□	□	□	□	□	□	□	T_2^{42}
□	□	□				:	:	:	□	□	□	□	□	□	□	□	□	T_2^{43}
			□	□	□	:	:	:	□	□	□	□	□	□	□	□	□	T_2^{51}
			□	□	□	:	:	:	□	□	□	□	□	□	□	□	□	T_2^{52}
			□	□	□	:	:	:	□	□	□	□	□	□	□	□	□	T_2^{53}

مطالعه‌ی حاضر بر سه سناریوی ایجاد شده قوی و یک سناریو باسازگاری بالا تمرکز می‌نماید. به عبارت دیگر تفاوت سناریوهای با سازگاری بالا با سناریوهای ممکن در این است که به لحاظ تبیین شرایط چشم‌اندازی، معقول‌تر و منطقی‌تر قلمداد می‌گردند. لذا مجموع ۴ سناریوی مورد بررسی در ارزیابی کارکردهای گزارشگری پایدار، براساس سه وضعیت مطلوب، ایستا و بحرانی مورد بررسی قرار گرفتند که می‌توان نتایج خروجی زیر را براساس تحلیل در جدول (۱۱) ارائه داد.

باتوجه به توضیح‌های داده شده و براساس ایجاد ماتریس 33×33 در بستر نرم‌افزار ویزارد (۳۳ حالت در ۴ وضعیت محتمل بتوان (۱۳۲)، مجموعاً ۱۷۴۲۴ سناریوی ترکیبی ایجاد گردید که شامل سه سناریو قوی؛ یک سناریو باسازگاری بالا و شش سناریو با احتمال ممکن (ضعیف) می‌باشد. در این بخش لازم به توضیح است که؛ براساس اینکه اعتماد به سناریوهای ممکن، از اعتماد چندانی برخوردار نمی‌باشد، چراکه از منطبق بالایی در بستر شرکت‌های بازار سرمایه برخوردار نمی‌باشد، لذا

جدول (۱۱) وضعیت هر یک از کارکردهای گزارشگری پایدار براساس تفکیک سناریوها

سناریوی چهارم	سناریوی سوم	سناریوی دوم	سناریوی اول	وضعیت	
	مطلوب	مطلوب		T_1^{11}	تشکیل کمیته‌های تخصصی نظارت بر عملکردهای مالی و حسابداری « T_1^1 »
ایستا				T_1^{12}	
			بحرانی	T_1^{13}	
	مطلوب	مطلوب		T_1^{21}	حکمرانی اقتصادی در حاکمیت شرکتی « T_1^2 »
مطلوب				T_1^{22}	
			بحرانی	T_1^{23}	
	مطلوب	مطلوب		T_1^{31}	عقلانیت ابزاری مالی در افشاء اطلاعات « T_1^3 »
مطلوب				T_1^{32}	

مضامین پایه (ریز عوامل ارزیابی)

			بحرانی	T_1^{33}	
	مطلوب	مطلوب		T_1^{41}	تخصیص بهینه منابع مالی « T_1^4 »
ایستا				T_1^{42}	
			بحرانی	T_1^{43}	
	مطلوب	مطلوب		T_1^{51}	بسط تکنولوژی‌گرایی در حوزه حسابداری « T_1^5 »
مطلوب				T_1^{52}	
			بحرانی	T_1^{53}	
	مطلوب	مطلوب		T_1^{61}	یکپارچگی افشاء اطلاعات مالی « T_1^6 »
مطلوب				T_1^{62}	
			بحرانی	T_1^{63}	
	مطلوب	مطلوب		T_2^{11}	سرمایه‌گذاری در بازافت ضایعات تولید « T_2^1 »
ایستا				T_2^{12}	
			بحرانی	T_2^{13}	
	مطلوب	مطلوب		T_2^{21}	مشروعیت‌پذیری و پاسخگویی « T_2^2 »
مطلوب				T_2^{22}	
			ایستا	T_2^{23}	
	مطلوب	مطلوب		T_2^{31}	حفظ محیط‌زیست برای نسل‌های آینده « T_2^3 »
مطلوب				T_2^{32}	
			بحرانی	T_2^{33}	
	مطلوب	مطلوب		T_2^{41}	اثربخشی حسابداری قانونی « T_2^4 »
مطلوب				T_2^{42}	
			بحرانی	T_2^{43}	
	مطلوب	مطلوب		T_2^{51}	حفاظت از حقوق ذینفعان « T_2^5 »
ایستا				T_2^{52}	
			بحرانی	T_2^{53}	

براساس تکنیک محاسبات توابع در ریاضی ایجاد می‌شوند که ۱۱ عامل مرتبط به آن در یکی از وضعیت‌های ماتریس زیر قرار می‌گیرند. نکته قابل توجه این است که جهت تدوین این ماتریس، نیاز بود تا از طریق تحلیل سیمپلکس تجدید نظر شده در معادلات تحقیق در عملیاتی، نسبت به پاسخ به این سوال که که هر یک از این وضعیت‌های ارزیابی کارکرد گزارشگری پایدار می‌تواند تحت تأثیر تصمیم‌گیری خردمندانه میران چه تأثیری بر چشم‌اندازهای بازار سرمایه داشته باشند، اقدام شود. لذا با پیروی از مطالعه آردلت (۲۰۰۳) باهدف ارزیابی توابع ریاضی اثرگذاری شیوه‌های تصمیم‌گیری بخردانه مدیران در توسعه کارکردهای گزارشگری پایدار، سه بعد زیر به در جدول (۱۲) تعریف می‌شود.

طبق نتایج می‌بایست بیان گردد، سناریوی دوم؛ سوم و چهارم سناریوهای قوی شناسایی شده محسوب می‌شوند و سناریوی اول سناریو باسازگاری بالا قلمداد می‌شوند. از نظر وضعیت نیز باید بیان نمود، سناریوی دوم و سوم جزء سناریو با وضعیت مطلوب می‌باشند، سناریو چهارم جزء سناریوهای ایستا هستند و سناریوی اول در دسته سناریوهای وضعیت بحرانی محسوب می‌شوند. در ادامه باهدف ترکیب سناریوهای ایجاد شده با تکنیک محاسبه‌ی ریاضی، تلاش می‌شود تا از طریق محاسبه‌ی توابع براساس دو بعد نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار که به عنوان مهمترین کارکردهای گزارشگری پایدار از قدرت نفوذ بسیار بالایی برخوردار بودند، سناریوهایی مبتنی بر چشم‌اندازهای بازار سرمایه ایجاد گردد. لذا براساس دو محور یاد شده، ۴ ماتریس

جدول (۱۲) ابعاد تصمیم‌گیری خردمندانانه مدیران

ابعاد	تصمیم‌گیری خردمندانانه
خردمندی بر مبنای شناخت	این سطح از خردمندی بیان‌کننده‌ی میل به دانستن حقیقت و رسیدن به درک عمیق‌تری از واقعیت‌ها، از جمله پذیرش وجوه متناقض ماهیت ادراکی فرد، محدودیت‌های دانش، و غیرقابل پیش‌بینی بودن وقایع است (کردنوقایی و همکاران، ۱۳۹۷). از منظر مدیریتی در قالب مولفه‌ی خردمندی بر مبنای شناخت، یک مدیر برای رسیدن به فهم عمیق‌تر از واقعیت، باید در ابتدا از طریق عمل خودتأملی بر فاعلیت و تجلیات خود غلبه نماید (یعنی تمایل به سرزنش کردن دیگران برای وضعیت خود). به عبارت دیگر این نوع از خردمندی به فرد در دست یافتن به شناخت موقعیت‌های مختلف در بحران‌ها، نقاط حساس و تصمیم‌گیری‌ها کمک می‌کند (آوین و همکاران، ۲۰۱۹).
خردمندی بر مبنای تأمل	این نوع از خردمندی بازتاب دهنده‌ی خودآزمایی؛ خودآگاهی و توانایی مشاهده پدیده‌ها از زوایای مختلف است. به عبارت دیگر مدیران به عنوان یک فرد تصمیم‌گیرنده در راس یک ساختار، برای اتخاذ یک تصمیم می‌بایست بر مبنای تأمل چندبعدی اقدام به تصمیم‌گیری نماید و صرفاً براساس رسیدن به سطح رضایت بخش از یک تصمیم، آن را اتخاذ نکند (اسعدی و همکاران، ۱۳۹۲). آردلت (۲۰۰۳) تأمل را دیدن پدیده‌ها از دیدگاه‌های متفاوت، فارغ از سوگیری‌های مربوط به نفع شخصی تعریف نموده است.
خردمندی بر مبنای عواطف	استادینگر و گلوک (۲۰۱۱) در تعریف خردمندی بر مبنای عواطف بیان نمودند که افراد خردمند علاوه بر اینکه قادرند از نظر شناختی چشم‌انداز دیگران را ببینند، از سطح علاقت شخصی خود نیز فراتر می‌روند و عمیقاً به رفاه دیگران فکر می‌کنند. این مراقبت به خانواده و نزدیکان محدود نمی‌شود؛ بلکه کلیه افراد تحت تصمیم یک فرد همچون مدیر را در بر می‌گیرد و گاهی برحسب نقش تصمیم اتخاذ شده، ممکن است جامعه‌ای بزرگتر از ذینفعان را در بر گیرد. به دلیل همین نگرش است که یک مدیر خردمند معمولاً درگیر فعالیت‌های اجتماعی برای منفعت رساندن به ذینفعان می‌شوند.

نظر شده، بتوان براساس دو بعد نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار نسبت به تعیین ماتریس توابع ریاضی جهت ارزیابی کارکرد گزارشگری پایدار براساس تصمیم‌گیری بخردانه مدیران اقدام نمود.

لذا برای این منظور، از مشارکت‌کنندگان بخش کمی خواسته شد تا براساس مقیاس ۱۰ امتیازی (۰ تا ۱۰) به عوامل ارزیابی کارکرد گزارشگری پایدار در آینده که در دو سناریوی با وضعیت مطلوب قرار گرفته بودند، امتیاز لازم داده شود، تا از طریق تحلیل سیمپلکس تجدید

جدول (۱۳) ماتریس تعیین اثرگذارترین سناریو

اولویت‌بندی	امید ریاضی راهبردها	سناریو لگاریتمی	سناریو براکتی	سناریو سینونسی	سناریو همانی
3 th	۴/۸۴	۳/۴۵	۵/۷۳	۷/۱۳	۳/۰۵
1 st	۵/۱۰	۳/۲۳	۵/۸۹	۶/۲۱	۵/۱
2 nd	۴/۹۰	۴/۱۸	۷/۶۷	۳/۲۶	۴/۵
جمع میانگین ۵۹/۵		۳/۶۲	۶/۴۳	۵/۵۳	۴/۲۱۶
		4 rd	1 st	2 nd	3 th

ریاضی اقدام شده است. برای انجام آن از رابطه زیر بهره برده شد.

$$E[X] = \left[\left(\frac{1}{3} \times 1 \right) + \left(\frac{1}{3} \times 2 \right) + \left(\frac{1}{3} \times 3 \right) \right] = 2$$

همانطور که مشاهده می‌شود، تکرار هر سناریو در چهار حالت ممکن از پیامدهای ایجاد شده، از طریق تکرار

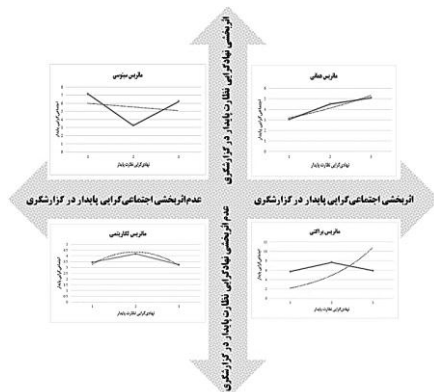
امید ریاضی براساس نظریه احتمالات، حالات متغیر تصادفی را براساس مقدار میانگین تعداد دفعات مشاهده شده یک وضعیت مورد محاسبه قرار می‌دهد. لذا از مجموع امتیازهای داده شده مشارکت‌کنندگان به ماتریس راهبردها و سناریوها، نسبت به محاسبه‌ی امید

برخوردار می‌باشد. لذا در ادامه باهدف قراردادن هریک از مضامین مرتبط با کارکردهای گزارشگری پایدار در ربع ماتریس دو محوری مبتنی بر نهادی‌گرایی نظارت پایدار و اجتماعی‌گرایی پایدار، نسبت به ارائه الگوی سناریویی اقدام می‌شود.

میانگین‌ها مورد بررسی قرار گرفت که میانگین امید ریاضی تعیین شده ۲ می‌باشد. لذا براساس امتیازهای تعیین شده، مشخص گردید، مهمترین سناریو کارکرد گزارشگری پایدار، سناریو براکتی می‌باشد که براساس مهمترین پارامتر خردمندی مبتنی بر تعامل از اثربخشی بالاتری در سطح کارکردهای شرکت‌های بازار سرمایه

جدول (۱۴) تفکیک سناریوهای مطلوب ارزیابی کارکردهای گزارشگری پایدار

عنوان سناریو	عبارت توضیحی	عوامل ارزیابی
سناریوی همانی	ماتریس کارکرد گزارشگری پایدار به مثابه یوتوپیا	افزایش تعداد کمیته‌های تخصصی نظارت بر عملکردهای مالی/حسابداری
سناریوی سینوسی	ماتریس کارکرد گزارشگری پایدار به مثابه آپاراتوس	افزایش تقدم اهداف اقتصادی بر اهداف سیاسی در تصمیم‌های حاکمیت شرکتی
سناریو ماتریس براکتی	کارکرد گزارشگری پایدار به مثابه هژمونی هنجار*	ارتقاء ظرفیت‌های عملکرد مالی شرکت‌ها از طریق حسابداری قانونی
سناریو لگاریتمی	ماتریس کارکرد گزارشگری پایدار به مثابه دیستوپیا	افزایش میزان سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها در بازیافت ضایعات تولید
		ارتقاء عقلانیت ابزاری مالی در افشاء اطلاعات
		تقویت ظرفیت‌های تخصیص بهینه منابع مالی در ساختار شرکت‌ها
		توسعه یکپارچه افشاء اطلاعات مالی
		افزایش تکنولوژی‌گرایی در رویه‌های حسابداری و گزارشگری
		تقویت مشروعیت شرکت و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی ذینفعان
		ارتقاء عملکردهای حسابداری سبز برای حفاظت از محیط‌زیست
		افزایش ظرفیت‌های مالی در حفاظت از حقوق ذینفعان
		حفظ توازن اهداف اقتصادی و سیاسی در حاکمیت شرکتی
		اقتضائی عمل نمودن در استفاده از عقلانیت ابزار مالی در افشاء اطلاعات
		پاسخگویی به اقتضائات اطلاعاتی ذینفعان
		یکپارچگی متوازن در افشاء اطلاعات مالی
		تمرکز اقتضائی در استفاده از تکنولوژی در رویه‌های حسابداری و گزارشگری
		اقتضائی عمل نمودن حسابداری سبز در حفاظت از محیط‌زیست
		اقتضائی عمل نمودن شرکت‌ها در استفاده از حسابداری قانونی

شکل (۴) چشم‌اندازهای گزارشگری پایدار براساس خردمندی تصمیم‌مدیران

باتوجه به شرح هریک از ماتریس‌های ایجاد شده، می‌توان ماتریس نهایی زیر را ارائه داد تا مشخص گردد، تحت تأثیر تصمیم‌گیری خردمندان‌هی مدیران، چه چشم‌اندازهایی می‌توان برای کارکردهای گزارشگری پایدار در سطح شرکت‌های بازار سرمایه متصور بود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این مطالعه، ترسیم چشم‌انداز کارکردهای گزارشگری پایدار تحت تأثیر تصمیم‌گیری خردمندان مدیران شرکت‌های بازار سرمایه می‌باشد. براساس سوال اصلی این پژوهش مبنی بر تعیین تأثیرگذارترین سناریو کارکرد گزارشگری پایدار تحت تأثیر تصمیم‌گیری خردمندان مدیران شرکت‌های بازار سرمایه مشخص شد، تحت تأثیر خردمندی بر مبنای تأمل به عنوان مبنای تصمیم‌گیری مدیران، مطلوبترین چشم‌انداز کارکردهای گزارشگری پایدار شرکت‌های بازار سرمایه، سناریو ماتریس براکتی با عبارت توضیحی کارکرد گزارشگری پایدار به مثابه هژمونی هنجار می‌باشد.

در تحلیل نتیجه کسب شده باید بیان نمود، رویه تصمیم مدیران بر مبنای خردمندی مبتنی بر تأمل یا تفکر، به نگرش منتقدانه‌ی مدیران در اتخاذ یک تصمیم، اشاره دارد و بیان می‌کند، با اولویت بخشیدن به ارزش‌هایی فراتر از اهداف شرکت، معمولاً این دست از مدیران می‌کوشند تا نسبت به اجتناب از سوگیری و منافع شخص اقدام به تصمیم‌گیری نمایند. لذا این شیوه از تصمیم به شرکت می‌تواند کمک نماید تا پیرو، سطحی از ارزش‌های آینده‌نگرانه‌ی شرکت در بسترهای اجتماعی باشد تا بتواند به افزایش اعتماد و اطمینان ذینفعان به عملکردهای شرکت کمک نماید. لذا براین اساس، چشم‌انداز کارکرد گزارشگری پایدار می‌تواند به مثابه هژمونی هنجارهای مشترک و هم‌شکلی ترسیم گردید که طلایه‌دار مجموعه‌ای از ارزش‌های اطلاعاتی در حوزه‌های زیست‌محیطی؛ مالی/اقتصادی و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی می‌باشد و از این طریق امکان تقویت مشروعیت‌پذیری بیشتر برای شرکت مهیا خواهد شد. این سناریو به شرکت‌های بازار سرمایه از طریق گزارشگری پایدار کمک می‌کند تا با اتکاء به خردمندی مدیران، شناخت جامع‌تری از نیازهای ذینفعان در بسترهای اجتماعی برای شرکت حاصل شود و شرکت در یک بازار رقابتی به طور مستمرتر بتواند نسبت به اقتناع نیازهایی سهامداران، سرمایه‌گذاران، گروه‌های غیررسمی یا مردم نهاد و سایر ارکان‌های نظارتی، اقدام نماید و از طریق پایبندی به ارزش‌های اجتماعی، سطح تعامل بین شرکت

با ذینفعان را بیش از گذشته به سمت اعتماد و اطمینان هدایت نمایند. از یکسو پایبندی به ارزش‌ها می‌تواند سطحی از هنجارهای حفاظت از محیط‌زیست را به رویه‌های حسابداری مبنی بر افشاء عملکردهای سبز تزریق نماید و از سوی دیگر، ظرفیت‌های شرکت را برای حفاظت از حقوق ذینفعان از طریق مختلف همچون نظارت‌های حاکمیت شرکتی و یا تقویت کنترل‌های داخلی توسعه بخشند تا بر این اساس بتواند نسبت به مشروعیت‌پذیری بالاتر شرکت‌ها در آینده امیدوار بود. لذا انتخاب هژمونی هنجار، به عنوان استعاره‌ی اثربخش‌ترین سناریوی قابل تصور در کارکردهای گزارشگری پایدار، به تسلط ارزش‌های اجتماعی در بازار سرمایه آینده اشاره دارد که می‌تواند ایزمورفیسم افشاء اطلاعات زیست‌محیطی شرکت و پایبندی به حقوق ذینفعان را به همراه داشته باشد و کمک نماید تا شرکت‌ها در مسیر توسعه از طریق پاسخگویی به ارکان اجتماعی و نهادی، فراتر از منافع مبتنی بر سود، به ایجاد یکپارچگی ارزش‌های فی‌مابین شرکت با ذینفعان کمک نمایند. در رابطه با تطبیق نتیجه با مطالعه‌های گذشته می‌بایست عنوان شود که علیرغم اهمیت این موضوع، هیچ پژوهشی در گذشته از دریچه نگاه این مطالعه اقدام به بررسی گزارشگری پایدار ننموده است و بر این مبنای بیان نمود، امکان تطبیق مصداقی نتایج کسب شده با پژوهش‌های گذشته وجود ندارد. صرفاً به لحاظ محتوایی می‌توان این مطالعه را همراستا با مطالعه‌هایی همچون نسرين و همکاران (۲۰۲۳). . استفانیسکو (۲۰۲۲)؛ ارین و همکاران (۲۰۲۲) و معبودی و همکاران (۱۴۰۰) قرار داد که بر ضرورت توجه به گزارشگری پایدار تأکید نموده‌اند.

براساس نتایج کسب شده و باتوجه به اهمیت این مطالعه، به سیاست‌گذاران و تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری و گزارشگری مالی توصیه می‌شود تا با بازنگری در فرآیندهای ماهوی مؤثر بر اقتناع اطلاعاتی ذینفعان، سطحی از هنجارهای عملکردی را در بازار سرمایه توسعه دهند تا شرکت‌ها براساس آن نسبت به ارزش‌های اجتماعی همچون کاهش آلاینده‌گی‌های محیط زیست از طریق افشاء سرمایه‌گذاری در بازیافت ضایعات، افشاء

کربن یا استفاده از تکنولوژی‌ها و ربات‌های کاهنده‌ی استهلاک تولید و منابع از پایبندی بالاتری برخوردار باشند تا از این طریق بتواند نسبت به کارکردهای گزارشگری پایدار امیدوارتر بود. برای چنین اهدافی، از آنجاییکه معمولاً نهادهای ناظر از اهرم‌های قوی برای توسعه گزارشگری پایدار برخوردار نمی‌باشند، جهت تقویت هنجارهای مورد تأکید در گزارشگری، به سازمان‌های مردم‌نهاد توصیه می‌شود تا به شرکت‌هایی که سطح آلاینده‌ی‌های زیست‌محیطی بیشتری دارند، فشار وارد نمایند تا از این طریق گزارشگری پایدار بتواند به افزایش غنای اطلاعاتی دینفعان در آینده کمک نماید. همچنین به شرکت‌ها توصیه می‌شود تا با هدف دستیابی به مشروعیت گزارشگری پایدار، فراتر از اهداف عملیاتی، نسبت به ارزش‌های اجتماعی از پایبندی بالاتری برخوردار باشند تا از این طریق بتواند ضمن رعایت الزامات قانونی در افشاء اطلاعات، نسبت به ارائه‌ی اطلاعات اختیاری به دینفعان اقدام نمایند تا بتوانند اعتماد و اطمینان بیشتری در بازار رقابتی برای خود به وجود بیاورند.

منابع

اخترشناس، داریوش، خدای‌پور، احمد، پورحیدری، امید. (۱۴۰۰). تدوین و ارزیابی مدل موانع اجرا، افشا و استانداردگذاری پایدار شرکتی در ایران، دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، ۶(۱۱): ۲۴۹-۲۱۷

اسعدی، سمانه، امیری، شعله، مولوی، حسین، باقری نوع پرست، خسرو. (۱۳۹۲). معرفی مفهوم خردمندی در روان‌شناسی و کاربردهای آموزشی آن، رویکردهای نوین آموزشی، ۸(۲): ۱-۲۸.

اسعدی، سمانه، امیری، شعله، مولوی، حسین، باقری نوع پرست، خسرو. (۱۳۹۲). معرفی مفهوم خردمندی در روان‌شناسی و کاربردهای آموزشی آن، رویکردهای نوین آموزشی، ۸(۲): ۱-۲۸.

اسماعیل‌زاده، حبیب‌اله، قدرتی، حسن، جباری، حسین، عرب‌زاده، میثم. (۱۴۰۰). شناسایی عوامل موثر بر گزارشگری پایدار شرکت‌های داروسازی: کاربرد ترکیبی روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره و دلفی، راهبردهای مدیریت در نظام سلامت، ۶(۳): ۲۴۷-۲۳۳

تقوی‌گودرزی، مصطفی، فضیلت، مصطفی. (۱۴۰۰). چالش‌های گزارشگری پایدار و تغییرات زیست‌محیطی برای حسابداران بخش عمومی، نشریه حسابداری و بودجه‌ریزی بخش عمومی، ۲(۳): ۶۵-۷۱.

شریفی، سمیه، واعظ، سیدعلی، بصیرت، مهدی. (۱۴۰۰). توسعه پارادایم حسابداری قضایی در نوسان‌پذیری سطح حفاظت از منافع سهامداران در بین شرکت‌ها: تحلیلی مبتنی بر آزمون نظریه ثندایک، حسابداری مدیریت، ۱۴(۴۸): ۶۹-۸۶.

ضیا، فرناز، وکیلی‌فرد، حمیدرضا، صراف، فاطمه. (۱۳۹۹). تاثیر گزارشگری پایدار بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری مدیریت، ۱۳(۴۶): ۱۲۱-۱۳۵.

عبدی، مصطفی، کردستانی، غلامرضا، رضازاده، جواد. (۱۳۹۸). طراحی الگوی منسجم گزارشگری پایدار شرکت‌ها، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱(۴): ۲۳-۴۴

فخاری، حسین، مهرابی، مهدی. (۱۳۹۷). شناسایی رویکرد تحلیلگران سرمایه‌گذاری در استفاده از اطلاعات زیست‌محیطی، حسابداری سلامت، ۷(۱۹): ۸۰-۱۲۰.

قنبری، رمضان، خوزین، علی، نادریان، آرش، بخارائیان، مریم. (۱۴۰۱). گزارشگری پایدار و شناسایی معیارهای تاثیرگذار بر آن از دیدگاه خبرگان با رویکرد فازی، نشریه حسابداری سلامت، ۱۰(۱): ۷۲-۹۰.

کاشانی‌پور، محمد، فتحی، محمدرضا، فرجی، امید، رحمانی، محمد. (۱۳۹۹). آینده‌پژوهی گزارشگری پایدار با به کارگیری رویکرد سناریونویسی، دو فصلنامه علمی حسابداری ارزشی و رفتاری، ۵(۱۰): ۱۰۱-۶۹

کردنوقایی، رسول، کرمی، نسا، دلفان بیرانوند، آرزو، نظری، نجمه. (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی ویژگی‌های رفتار خردمندانه در شخصیت زال براساس مدل سه بعدی خرد آردلت، پژوهش‌های ادبیات تطبیقی، ۶(۱): ۱-۳۰

مسکنی، مصطفی، عبدلی، محمدرضا. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر انگیزه رقابتی مدیرعامل بر ارتباط سوگیری‌های رفتاری مدیران با ضعف سیستم کنترل داخلی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، راهبرد مدیریت مالی، ۸(۲): ۱۳۵-۱۵۵

Zealand, *Meditari Accountancy Research*,
<https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2021-1346>

Di Leo, A., Sfodera, F., Cucari, N., Mattia, G. and Dezi, L. (2023). *Sustainability reporting practices: an explorative analysis of luxury fashion brands*, *Management Decision*,
<https://doi.org/10.1108/MD-02-2022-0142>

Ebaid, I.E.-S. (2023). *Nexus between sustainability reporting and corporate financial performance: evidence from an emerging market*, *International Journal of Law and Management*, 65(2): 152-171.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-03-2022-0073>

Ekmekçi, A, K., Terman, S, B, S. (2014). *Wisdom and Management: A Conceptual Study on Wisdom Management*, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 150(15): 1199-1204
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.135>

Erin, O.A., Bamigboye, O.A. and Oyewo, B. (2022). *Sustainable development goals (SDG) reporting: an analysis of disclosure*, *Journal of Accounting in Emerging Economies*,
<https://doi.org/10.1108/JAEE-02-2020-0037>

Farooq, M.B., Zaman, R., Sarraj, D. and Khalid, F. (2021). *Examining the extent of and drivers for materiality assessment disclosures in sustainability reports*, *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*,
<https://doi.org/10.1108/SAMPJ-04-2020-0113>

Imoniana, J, O., Soares, R, R., Domingos, L, C. (2018). *A review of sustainability accounting for emission reduction credit and compliance with emission rules in Brazil: A discourse analysis*, *Journal of Cleaner Production*, 172(20): 2045-2057.

معبودی، حمیدرضا، رضایی، فرزین، کردستانی، غلامرضا. (۱۴۰۰). *تاثیر افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارتباط بکارگیری سطوح مختلف تکنیک‌های حسابداری مدیریت با ارزش آفرینی، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی*، ۱۰(۲): ۷-۳۴.

ولیان، حسن، عبدلی، محمدرضا، کوشکی‌جهرمی، علیرضا. (۱۳۹۸). *مفهوم‌سازی تصمیم‌گیری خردمندانه حسابرسان براساس تحلیل داده‌بنیاد، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۶(۲): ۳۰۱-۳۲۶.

Aluchna, M., Roszkowska-Menkes, M., Jastrzębska, E. and Bohdanowicz, L. (2023). *Sustainability reporting as a social construct: the systematic literature review within socio-political view*, *Social Responsibility Journal*,
<https://doi.org/10.1108/SRJ-06-2022-0231>

Alvarez, I. G. and E. Ortas. (2017). *Corporate Environmental Sustainability Reporting in the Context of National Cultures: A Quantile Regression Approach*. *International Business Review*, 26(2): 337-353.

Amoako, K.O., Marfo, E.O., Akwaa-Sekyi, E.K., Amaning, N. and Yankey, N. (2023). *Stakeholder perceptions of sustainability reporting on the websites of technical universities in Ghana, Benchmarking: An International Journal*,
<https://doi.org/10.1108/BIJ-02-2022-0104>

Ardelt, M. (2003). *Empirical assessment of a three-dimensional wisdom scale*. *Research on aging*, 25(3):275-324

Auvin, S., Bissler, J, J., Cottin, V. (2019). *A Step-Wise Approach for Establishing a Multidisciplinary Team for the Management of Tuberous Sclerosis Complex: a Delphi Consensus report*, *Orphanet Journal of Rare Diseases*, 91 (14): 213-255.

<https://doi.org/10.1186/s13023-019-1072-y>

Carvajal, M. and Nadeem, M. (2022). *Financially material sustainability reporting and firm performance in New*

- Oh, H., Oh, J, H. (2021). A wisdom-based salesforce development model: the role of wisdom in salesforce training and well-being, *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 21(1): 70-82. <https://doi.org/10.1080/08853134.2020.1845189>
- Prieto-Pastor, I., Martin-Perez, V. (2015). Does HRM generate ambidextrous employees for ambidextrous learning? The moderating role of management support, *The International Journal of Human Resource Management*, 26(5): 589-615. <https://doi.org/10.1080/09585192.2014.938682>
- Rooney, D., Mckenna, B. (2009). Knowledge, wisdom and intellectual leadership: A question of the future and knowledge-based sustainability, *International Journal of Learning and Intellectual Capital*, 6(1): 211-239. <https://doi.org/10.1504/IJLIC.2009.021720>
- Spence, E, H. (2011). Information, knowledge and wisdom: groundwork for the normative evaluation of digital information and its relation to the good life, *Ethics and Information Technology*, 13(2): 261-275. <https://doi.org/10.1007/s10676-011-9265-7>
- Staudinger, M. U., Gluck, J. (2011). Psychological wisdom research: Commonalities and differences in a growing field, *Annual Review of Psychology*, 62(2): 215-241
- Stefanescu, C.A. (2022). Linking sustainability reporting frameworks and sustainable development goals, *Accounting Research Journal*, 35(4): 508-525. <https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2020-0196>
- <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.11.217>
- Jakubik, M. and Müürsepp, P. (2022). From knowledge to wisdom: will wisdom management replace knowledge management?, *European Journal of Management and Business Economics*, 31(3): 367-389. <https://doi.org/10.1108/EJMBE-07-2021-0219>
- Jørgensen, S., Mjøs, A. and Pedersen, L.J.T. (2022). Sustainability reporting and approaches to materiality: tensions and potential resolutions, *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(2): 341-361. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-01-2021-0009>
- KPMG. (2013). Beyond Quarterly Earnings: Is the Company on Track for Long-Term Success? Available at <https://boardleadership.kpmg.us/content/dam/blc/pdfs/2013/aci-spr-2013-roundtable>
- Lu, W. (2016). An Exploration of the Associations among Corporate Sustainability Performance, Corporate Governance, and Corporate Financial Performance, Ph.D. Thesis in Philosophy, University of Texas, Available at: https://rc.library.uta.edu/uta_ir/bitstream/handle/10106/25557/Lu_uta_2502D_12405.pdf?sequence=1&isAllowed=y[Online] [26 October 2018].
- Nasreen, T., Baker, R. and Rezanian, D. (2023). Sustainability reporting – a systematic review of various dimensions, theoretical and methodological underpinnings, *Journal of Financial Reporting and Accounting*, <https://doi.org/10.1108/JFRA-01-2022-0029>

Development of Scenarios to Improve the Sustainable Reporting Functions Effectiveness in Capital Market Perspectives: Evaluation of Wisdom-based Rationality in Decision Making

¹Pari Mombeni

²Vali Khodadadi*

³Ali Mahmoodi

⁴Alireza Jorjorzadeh

⁵Ahmad Kaabomeir

Abstract

Following changes related to social fields such as inequality and injustices and increasing demand for natural resources, attention and focus on sustainable reporting has been given more attention and importance. The purpose of this research is drawing scenarios to improve the sustainable reporting functions effectiveness to evaluate the rationality based on the wisdom of capital market companies' managers. This study is in terms of exploratory/applied methodology and a mixed nature has been used to collect research data. In this analysis, first, in the qualitative part, through thematic analysis, the functions of sustainable reporting were identified, and then, through the set of matrix analysis and scenario processes, the most favorable scenario of sustainable reporting was determined. In this study, the participants in the qualitative part were experts in accounting knowledge, and in the quantitative part, managers of capital market companies, who had the necessary experience and knowledge regarding the function of sustainable reporting, participated. The results of the study in the qualitative part indicate the determination of 5 overarching themes, after the critical evaluation of 14 approved studies, which was determined after conducting the correlation matrix and Micmac analysis. The two dimensions of sustainable monitoring institutionalism and sustainable socialization are considered the most effective sustainable reporting functions for determining future scenarios in the context of the capital market. Also, the results of the research in the quantitative part also showed that, under the influence of wisdom based on reflection as the basis for decision-making by managers, the most favorable perspective of the sustainable reporting functions of capital market companies is the bracket matrix scenario with the explanatory phrase of the sustainable reporting function as the hegemony of the norm. The obtained result shows that the perspective of sustainable reporting function can be drawn as the hegemony of shared and uniform norms, which is layered with a set of information values in environmental fields; financial/economic and respond to information needs and, in this way, provide the possibility of strengthening the legitimacy of the company.

¹ PhD student, Department of Accounting, Ahvaz branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran
pari.mombeini58@gmail.com

² Associate Professor, Department of Accounting, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran (Corresponding Author) vkh201349@gmail.com

³ Assistant Professor, Department of Accounting, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran
Mahmoodi60@yahoo.com

⁴ Assistant Professor, Department of Economics, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran
arjorjor@iauahvaz.ac.ir

⁵ Assistant Professor, Department of Accounting, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran
Kaab.acc@gmail.com

Journal of Management Accounting
Vol. 17, No.61, Summer 2024

Keywords: Sustainable Reporting; Wise Decision Making, Communal Norms Hegemony